

→ inversions entrants de la Xina a la UE, segons l'estudi, van tenir "un efecte positiu en l'eficiència i el rendiment de les empreses [xineses]" i van impulsar les seves vendes generals.

Algunes empreses xineses ja són veteranes de la globalització. La intrèpida plantilla de Huawei fa temps que ven equipament de telecomunicacions en indrets remots de l'Àfrica i l'Amèrica Llatina. Un executiu recorda que en el període posterior a la invasió nord-americana de l'Iraq els únics estrangers que tenien accés segur garantit per tots els bàndols eren els enginyers xinesos de Huawei, que reparaven la vital infraestructura de comunicacions. Un altre exemple és Lenovo, que inusualment per a una empresa xinesa té moltes nacionalitats en els seus alts directius. El 2005 va comprar el negoci d'ordinadors personals d'IBM i l'any passat va assumir el negoci dels mòbils Motorola (de Google) i el departament de servidors de menor qualitat d'IBM. Els darrers anys, Haier ha adquirit part del departament d'electrodomèstics de Sanyo Electric i la neozelandesa Fisher & Paykal, i ara és el primer fabricant d'electrodomèstics del món.

Això només és el començament. En *China's Disruptors* ("Els agents transformadors de la Xina"), Edward Tse sosté que "les empreses emprenedores de la Xina es tornaran molt més actives internacionalment, entraran en nous mercats, adquiriran noves companyies i contractaran executius". Tse creu que suposaran una enorme amenaça per als negocis consolidats de molts sectors.

I, tanmateix, els emprenedors xinesos globals també podrien ser bons per al món, com demostra l'exemple de Wanxiang.

"Un país que no pot donar suport a l'emprenedoria no té esperança", diu Lu Guanqiu, cap septuagenari de Wanxiang, que va passar de ser una humil empresa municipal de la província de Zhejiang a una de les empreses independents de peces de cotxe més grans del món. Les empreses municipals van quedar fora dels plans estatals i se'ls van denegar l'accés a primeres matèries i al sistema de distribució oficial. Als primers dies de penúries, Liu recollia projectils d'artilleria usats i els convertia en relles per vendre als pagesos. Actualment, les vendes de Wanxiang arriben

als 20.000 milions de dòlars per any, dels quals més de 3.000 milions surten dels Estats Units, on la firma ven components als tres grans fabricants de cotxes de Detroit. També ha comprat una dotzena de companyies nord-americanes.

Respireu fondo

A fora d'A123 Systems, un empresa de bateries de Michigan, hi ha aparcat un elegant descapotable biplaça elèctric. El fabrica Fisker Automotive, una fracassada empresa nord-americana adquirida per Wanxiang, i vol servir d'inspiració. El director d'A123, Jason Forcier, diu que la seva empresa no existiria si no fos pel somni del senyor Lu de resoldre el problema de contaminació de la Xina. Wanxiang va comprar l'empresa en una subhasta després que fes fallida el 2012 per uns 250 milions de dòlars i va imposar un focus estratègic i disciplina de costos en la malgastadora *start-up*. Aquest any Forcier espera obtenir beneficis.

Wanxiang ha vingut als Estats Units per aprendre com fer de la Xina, i pots del món, un lloc més net per viure. Ha construït una planta solar als afores de Chicago i ha invertit en la tecnologia de conversió de carbó a gas natural a Massachusetts. De tornada a la Xina, està acumulant l'expertesa interna i les aliances necessàries per fer assequible els vehicles elèctrics per al mercat de masses.

L'objectiu que persegueix Lu no és tan quixotesca com sembla. La Xina és el millor lloc del món per desenvolupar a l'engròs les tecnologies netes, tant se val on s'hagin inventat. El seu esforç només és una part molt petita dels 2,5 bilions de dòlars que les Nacions Unides esperen que s'inverteixin en energia neta a la Xina cap al 2030. En el futur, diu el multimilionari de l'energia verda, les empreses xineses "aportaran més mèrit i valor al món".

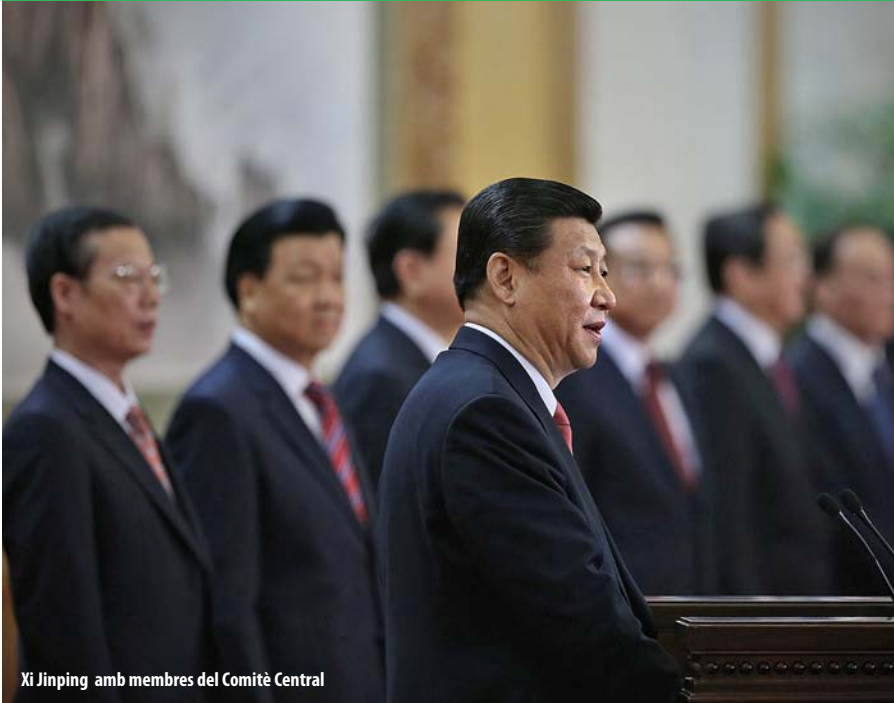
Les millors empreses xineses estan preparades per fer el salt internacional. Com escriuen Thomas Hout i Davi Michael en un número recent de *Harvard Business Review*: "Si hi ha un equivalent, en el món dels negocis, del període canibria d'explosió i extinció d'espècies, és la Xina des del 1991 fins al present". Molts han fracassat, però els supervivents comencen a prendre les regnes. ●

"L'objectiu de la reforma de les EPE no és fer-les desaparèixer del mercat; al contrari, volem fer-les més grans... Hem de mantenir l'estatus de la propietat estatal com el poder dominant de l'economia xinesa". Fu Chengyu, director de Sinopec, un gegant petroler de titularitat estatal, deia això fa exactament un any, al congrés Summer Davos, una trobada anual d'executius internacionals a la Xina i de líders xinesos organitzat pel Fòrum Econòmic Mundial (la reunió d'aquest any es va celebrar la setmana del 12 de setembre del 2015). Els seus comentaris van desencadenar una resposta mordaça de Dong Mingzhu, presidenta de Gree Electric, una empresa estatal i fabricant més gran del món d'aires condicionats. La senyora Dong va remarcar que Sinopec operava en un "sector de monopoli" mentre que Gree havia de lluitar per aconseguir clients com una "empresa privada i orientada al mercat". I afegia: "El que necessitem realment és un entorn de lliure competència, en comptes de suport del Govern".

L'intercanvi de comentaris entre els dos directius il·lustra els punts de vista divergents de la Xina oficial pel que fa a la reforma de les EPE. Els líders són perfectament conscients de l'alentiment del creixement econòmic i del deute a l'alça, i saben que han de fomentar la productivitat i la innovació. Per això s'han compromès formalment a donar "un paper decisiu" a les forces de mercat. Però com deixaven clar les declaracions de Fu, no tots els caps d'EPE estan d'acord en què vol dir això.

Tant el nombre com la producció de les EPE xineses està minvant, però continuen essent políticament poderoses. Engolint un percentatge desmesurat de recursos, sobretot de crèdit, desplacen el sector privat. També són responsables de molts dels excessos econòmics de la Xina, des de les males decisions d'inversió fins a l'excessiu palanquejament. L'FMI calcula que el coeficient mitjà d'endeutament de les EPE va créixer aproximadament 1,6 punts el 2014, mentre que el 2005 era d'1,3 punts; el coeficient de les empreses privades el 2005 era de prop de l'1,3, però l'any passat havia baixat per sota del 0,8.

Si els dirigents xinesos volen assentar l'economia sobre uns fonaments més sòlids i desenvolupar el màxim potencial del sector privat, han d'assumir la versió

Xi Jinping amb membres del Comitè Central

El bo, el dolent i el lleig

El coagulat sector de propietat estatal ha de ser reformat perquè les empreses privades puguin competir en igualtat de condicions.

de Dong de la reforma de les EPE. Això requerirà un esforç en tres fronts: primer, accelerar la liberalització financera perquè el crèdit vagi a les firmes més dinàmiques, no a les que tinguin més bons contactes; segon, aplicar l'imperi de la llei perquè totes les empreses, autòctones o estrangeres, siguin tractades amb igualtat; i tercer, fomentar la competència en l'economia, també en els sectors "estratègics".

El progrés de la Xina en aquests tres fronts es pot resumir en bo, dolent i lleig. La bona notícia és que els reformadors xinesos han començat, a mitges, a relaxar el controlar ferri de l'Estat sobre les finances. Abans, els xinesos corrents sovint tenien rendiments negatius dels seus estalvis perquè les EPE poguessin gaudir de capital subvencionat dels bancs públics.

Les companyies privades en quedaven majoritàriament excloses. Un informe del Banc Mundial publicat al juny deia que a la Xina "l'Estat ha interferit àmpliament i directament a col·locar recursos a través de controls administratius i de preus, garanties, directrius de crèdit, propietat generalitzada d'institucions financeres i polítiques regulatòries. Aquestes intervencions no tenen cap equivalent en les economies de mercat modernes". L'informe va desaparèixer ràpidament de la pàgina web del banc, i el van substituir per una versió més anodina.

Tot i així, la situació va millorant. Les autoritats estan liberalitzant els tipus d'interès i han introduït un sistema útil d'assegurança dels dipòsits. Han animat les empreses privades a experimentar

amb les finances en línia. I a l'agost van fer cas del consell de l'FMI i van evolucionar (maldestrament) cap al que s'assembla més a un règim de tipus de canvi. Cal fer moltes més coses, però es va dibuixant un sector financer basat en el mercat.

Els avenços en l'imperi de la llei han sigut molt més vacil·lants. El món empresarial a la Xina es beneficiaria clarament del pas cap a un sistema legal just i transparent. Michael Spence, economista de la Universitat de Nova York guardonat amb el premi Nobel, assenyala que una reforma com aquesta milloraria el compliment de contractes, animaria nous operadors i ajudaria a reduir el frau financer. L'octubre passat, els líders de la Xina van posar-se d'acord en la importància d'"avançar exhaustivament en l'imperi de la llei", però molts observadors són escèptics. La llei encara impedeix a les empreses xineses operar en molts sectors, i les empreses estrangeres han patit l'aplicació desigual i injusta de la llei antimonopolis, entre altres.

La competència continua sent l'aspecte més lleig de la reforma del mercat. La competència extrema i l'absència total de competència conviuen l'una al costat de l'altra. Peter Fuhrman, de China First Capital, un banc d'inversió, descriu la competència entre empreses privades com a tan implacable que hi ha "parts de la Xina que potser són el lloc més capitalista de la Terra". Al mateix temps, hi ha grans franges de l'economia controlades pels zombis del sector estatal que no estan subjectes a cap mena de competència.

Més de cent grans empreses estatals són controlades centralment, i molts centenars més estan en mans dels governs local i provincial. Havent observat el pillatge d'actius de Rússia per part dels oligarques, els líders xinesos s'oposen radicalment a la privatització directa, i és veritat que una venda explosiva d'EPE ompliria les butxaques dels prínceps rojos. Els funcionaris s'han aventurat a fer privatitzacions parcials, però això no ha contribuït gens a fomentar la competència. →

→ Tanmateix, les EPE són un llast per al creixement i la innovació que la Xina no es pot permetre, per tant, si la privatització no és possible, s'han de trobar altres maneres de fer-les més efectives. El camí més prometedori és posar fi a la protecció estatal per a totes les EPE. Com apunta Andrew Batson, de Gavekal, una reforma d'aquesta mena ha de permetre que les empreses estatals facin fallida. A les EPE també se'ls hauria de permetre contractar gestors professionals i pagar salaris de mercat. En conjunt, aquests canvis exposarien les empreses estatals a la competència de nous agents, fet que els forçaria a millorar o desaparèixer.

Malauradament, però, el Govern sembla decidit a continuar reduint la competència. No fa gaire va fusionar les grans EPE de la construcció d'energia nuclear i de la indústria del ferrocarril. Hi ha seriosos rumors que vol consolidar les prop de cent EPE centrals en quaranta o cinquanta zombis gegants. Manté addictes al partit en els càrrecs més alts d'aquestes empreses i en retalla els salaris, una manera segura de dissuadir els més bons talents del sector privat.

Les demandes d'una autèntica reforma del mercat cada cop es fan sentir més. En un informe sobre l'economia xinesa publicat a l'agost, l'FMI destacava que el país fa avenços en reformes estructurals, però avisava que encara hi ha moltíssima feina per fer. Mark Schwartz, màxim responsable de Goldman Sachs a l'Àsia, es mostra esperançat però creu que els avenços trigaran a arribar: "Ho veig com el començament d'un període històric de reformes que durarà trenta anys".

La principal reforma necessària és un canvi de mentalitat. *Caixin*, una influent revista econòmica xinesa, va publicar fa poc un editorial colpidor en què sostenia que, tot i les promeses oficials, el sector privat encara pateix discriminació en l'accés al mercat, en les finances i la inversió. La Xina necessita "una transformació" per tornar-se més innovadora i eficient -feia l'article-, cosa que "requereix un trencament amb les velles pràctiques de l'economia planificada".

Sacsejar el món

La Xina sacseja el món, els agrada dir als seus admiradors en referència a l'ascens meteòric del país dels últims anys. I, ves per on, la volatilitat marejadora dels mercats xinesos d'aquest estiu i les ones de xoc mundials que ha causat han donat un nou significat a l'expressió.

Els experts occidentals abans alabaven els planificadors estatals xinesos per la seva brillantor tecnocràtica, però la seva fe s'ha diluït a causa dels intents maldestres del Govern per donar un impuls a la borsa i els seus moviments ineptes per liberalitzar la moneda. Tot això ha portat els antics adeptes de la Xina a concloure que l'economia xinesa està destinada al desastre i que els bons temps per als negocis s'han acabat.

Aquest informe especial ha defensat un argument diferent. L'economia xinesa certament està passant dificultats, i els responsables no inspiren gaire confiança. Però, més enllà dels núvols de tempesta, hi ha bons motius per pensar que els negocis a la Xina tenen un futur positiu.

El creixement per sobre del 10% no es podia sostenir indefinidament. Per a un economia que en termes de paritat del

poder adquisitiu ja és la més gran del món, un creixement continuat fins i tot d'un més moderat 5-6% encara significa un progrés ràpid. Gràcies a això, i a la creixent urbanització, la classe mitjana, fins fa poc una part petita de la població, va creixent de pressa i aviat serà majoritària. El creixement impulsat per la inversió està donant pas al creixement generat pel consum intern. I l'obertura del llargament reprimat sector serveis a la llarga podria representar, segons una estimació, una recompensa de dotze bilions de dòlars.

Però el principal motiu d'optimisme és el sorgiment del món empresarial xinès com a motor d'innovació. Si el país vol mantenir l'elevat creixement en el futur, ha de confiar en les noves onades d'emprenedoria i innovació de l'estil de les que recentment l'han fet tirar endavant. Com ha demostrat aquest informe, aquest dinamisme no ha vingut -ni vindrà- de les feixugues empreses estatals. Només pot venir del sector privat.

Perquè això passi, però, el Govern ha d'avançar en les difícils reformes per reduir el poder de l'Estat i millorar l'imperi de la llei. Ha d'exposar les empreses estatals a la disciplina de l'autèntica competència de mercat i a l'escrutini de reguladors independents antimonopoli.

Les empreses privades que hi ha a la Xina, tant les autòctones com les estrangeres, han demostrat la seva vitalitat i perseverança. Si el Govern emprèn reformes valentes que els permetin competir en igualtat de condicions, continuaran sent el motor de l'èxit de la Xina. ●

© 2015 The Economist Newspaper Limited. All rights reserved.

From The Economist, translated by El Temps by Arnau Figueras, published under licence. The original article, in English, can be found on www.economist.com.

© de l'edició en català, 2015 by El Temps